

Превод от немски език от

вестник F.A.Z. от вторник,
28.7.2015 г., стр. 5

Късно преосмисляне

Престъпленията на комунизма / от Карл- Петер Шварц

Виена, 27 юли. Трябваше да действаме като Дън Сяопин през юни 1989 г. на площад "Тянанмън" - "няколко изстрела с танковете и щеше да се възцари тишина". Със сигурност не всички бивши чешки комунисти споделят мнението, което техният някогашен партиен лидер, 93-годишният Милош Якеш довери през ноември миналата година на пражкия ежедневник Lidové poviny, но че социализмът в случай на нужда трябва да бъде защитаван с насилие, никога не е било оспорвано от другарите. [...]. Наказателното производство, в което срещу него е повдигнато обвинение за сътрудничество със съветските нашественици през 1968 г., е прекратено поради липса на доказателства. Случаят Якеш не е изолиран, той е

типичен за дефицитите в преосмислянето на комунистическото минало в Източна и Югоизточна Европа.

В Чешката Република благодарение на Бюрото за разследване и документиране на комунистическите престъпления - специализиран отдел на полицията - от 1995 г. насам са осъдени приблизително четиридесет извършители на престъпления. [...]. Правната възможност за преследване на комунистическите престъпления според международното наказателно право като престъпления срещу човечеството, които не губят давност, не се използва в Чешката Република за разлика от балтийските държави,

Полша, Унгария и от миналата година Румъния. Напротив, в Словения, Словакия и България комунистическите убийци и мъчителни и до сега са в значителна степен необезпокоени.

Европейската платформа за памет и съвест предприе нов опит да бъде отредена справедливост за жертвите на комунистическото насилие. Тя беше създадена в Прага преди пет години, за да координира дейността на институтите, които се занимават с историята на тоталитарните режими. През есента на миналата година с многобройни призиви тя прикани жертвите и свидетелите да съдействат за разкриването на комунистическите престъпления в много страни. Издирваха се случаи, които могат да се причислят към една от следните категории: умишлени убийства по протежението на Желязната завеса, етнически чистки, масови убийства и изстребление, поробване и робски труд, депортации и насилствен трансфер на население, извънсъдебни умишлени убийства, отвличания, мъчения, изнасилване, насилствена стерилизация, насилствена проституция и други форми на сексуално насилие, психиатрична злоупотреба и псевдо-медицински

експерименти със затворници.

Постъпилите доклади се проверяваха от международен екип от правни експерти. Накрая в пилотен проект бяха избрани две групи престъпления срещу човечеството. Едната се отнасяше до умишлените убийства по протежението на Желязната завеса в Чехословакия в периода между 1948 г. и 1989 г., а другата - до подтисничеството, принудителното преселване и прогонване на турското малцинство в България от 1984 г. до 1989 г.

[...]. Досега във връзка с умишлените убийства по границата на Чешката Република са издадени присъди в осем наказателни производства. Трима войници и един офицер са намерени за виновни. В Словакия не е преследвано нито едно от тези престъпления. В 42 случая, които са съобщени през 2008 г. словашкият главен прокурор отказва да повдигне обвинение. По същото време в Чешката Република са съобщени 246 случая - и до днес без последствия. Платформата за памет и съвест от една страна държи отговорна правната и персонална приемственост в съдебната власт от 1989 г. насам, а от

друга - липсата на политическа воля.

Насилствената асимилация на турското малцинство в България в периода между 1984 г. и 1989 г. се причислява към една от малко познатите глави в историята. Режимът в София нарежда на наброяващите 850 000 български турци да славянизират имената си и им забранява да говорят турски на публични места. Стига се до демонстрации, в които десетки турци са убити. Близко 1000 биват арестувани, 4000 турци, които се съпротивляват са преселени по заповед на министъра на вътрешните работи, 370 000 успяват да избягат през границата в Турция. Политиката на Възродителния процес е идея фикс на българския партиен лидер Тодор Живков. Студията назовава петима все още живи комунисти от горните звена на командната верига:

Георги Атанасов, министър-председател от 1986 г. до 1990 г., **Георги Сотиров Танев**, министър на вътрешните работи от 1988 г. до 1989 г., **Иван Велинов**, председател на Върховния съд от 1981 г. до 1990 г., **Костадин Коцалиев**, началник на управление в Държавна сигурност от 1982 г. до 1990 г., и **Иван Димитров**, комендант на Народната милиция от 1981 г. до 1990

г. Действително след 1991 г. Възродителният процес занимава българското правосъдие, но Върховният съд саботира съдебното производство с всички средства.

Платформата за памет и съвест апелира днес общността на държавите да провери възможността за създаване на международен трибунал за комунистическите престъпления срещу човечеството. Тя се позовава на Комисията на ООН по правата на човека, която препоръчва такива трибунали, когато националните съдилища не изпълняват своите задачи.